

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาภาวะผู้นำของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอราชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอราชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ในภาวะผู้นำ 5 ด้าน คือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความเชื่อมั่นและศรัทธาผู้นำ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการตัดสินใจและด้านการปฏิสัมพันธ์ อิทธิพล โดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอราชบุรี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2545 จำนวน 42 โรงเรียนละ 15 คน รวมจำนวน 630 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอราชบุรี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 42 คน ได้มาจากวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2.2 ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชนและผู้แทนศิษย์เก่า กลุ่มตัวอย่างองค์ประกอบละ 42 คน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มตัวอย่างองค์ประกอบละ 63 คน ได้มาจากวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) มีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

2.2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีกำหนดสัดส่วน (Quota sampling) กลุ่มตัวอย่างแต่ละองค์ประกอบร้อยละ 50 ของประชากร (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 38)

2.2.2 สุ่มตัวอย่างจากแต่ละองค์ประกอบโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ตามจำนวนที่กำหนดไว้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพองค์ประกอบ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. ผู้บริหาร โรงเรียน	42	42
2. ผู้แทนครู	84	42
3. ผู้แทนผู้ปกครอง	84	42
4. ผู้แทนองค์กรชุมชน	84	42
5. ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	126	63
6. ผู้แทนศิษย์เก่า	84	42
7. ผู้ทรงคุณวุฒิ	126	63
รวม	630	336

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความเห็นต่อระดับภาวะผู้นำของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามถึงความเห็นต่อระดับภาวะผู้นำของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามกรอบแนวคิด 5 ด้าน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าตามแนวของ ลิเคอร์ท (Likert) คำตอบมี 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตัวอย่างแบบสอบถาม

การสร้างเครื่องมือวิจัยครั้งนี้ เพื่อสร้างแบบสอบถามภาวะผู้นำของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงและสร้างขึ้น โดยใช้แนวคิดของมุลเด็น อ้างอิงมาจากดวิต ถัดคาวัล. (2520 : 35) (อ้างถึงในเอกฉันทน์ มาลีชัย. 2542 : 157-169) และ แสมเมอร์ และแซมพีย์. (1993) (อ้างถึงในสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 ก : 128) มีลำดับขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของลิเคอร์ท์
3. ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษางานวิจัยเพื่อตรวจสอบ แนะนำและปรับปรุงแก้ไข
5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม แล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหาของแบบสอบถาม จำนวน 4 ท่าน คือ
 - 5.1 นายสกล คามบุศย์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) ตำแหน่ง หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภออาจสามารถ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
 - 5.2 นายประทวน พันธุมาศย์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลร้อยเอ็ด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองร้อยเอ็ด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
 - 5.3 นายธรรณชัย ศรีธัญวงศ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ 7 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
 - 5.4 นายอุบล สีสมยา กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) ตำแหน่งอาจารย์ 2 โรงเรียนบ้านนาผาค สำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอทุ่งเขวาหลวง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงอีกครั้ง
7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไข ตามข้อเสนอแนะเสร็จเรียบร้อยแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้ มาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบสอบถามดังนี้

8.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Item total correlation) ของแต่ละข้อ ได้ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .33-.93

8.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 93) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92

9. นำแบบสอบถามที่ผ่านการคัดเลือกไปจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏมหาสารคามถึงผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด และประสานงานหนังสือจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอธวัชบุรี ขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำหนังสือขอความร่วมมือจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ไปติดต่อดีกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แนะนำตัวพร้อมนำแบบสอบถามไปชี้แจงวัตถุประสงค์และนัดหมายระยะเวลาในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามในโรงเรียนด้วยตนเองตามกำหนดเวลา

การจัดกระทำข้อมูล

ในการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบทดสอบทุกฉบับ จัดหมวดหมู่ตามตัวแปรที่ศึกษาคือ สถานภาพองค์ประกอบของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และตามสถานภาพการปฏิบัติงานของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์เพียง 297 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.39 ของแบบสอบถามทั้งหมด

2. นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้ว ไปวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for window version 10.0 โดยวิเคราะห์ดังนี้

1. วิเคราะห์ภาวะผู้นำของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมและจำแนกรายด้าน โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในแต่ละข้อแล้วนำค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 109)

ค่าคะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.0	มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก
2.51 – 3.50	มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.50	มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามที่มาของกรรมการ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีของสคิฟฟี (Scheffe) (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 346 - 348)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ระหว่างกรรมการที่ปฏิบัติงานโรงเรียนและกรรมการที่มาจากภายนอกโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม ด้วยการวิเคราะห์หาค่า t - test independent sampling groups (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 112)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

1.1 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 225)

1.2 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 96)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 สถิติพื้นฐาน

2.1.1 ค่าเฉลี่ย

2.1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

2.2.1 วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 16)

เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับภาวะผู้นำของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอธวัชบุรี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามที่มาของกรรมการ เมื่อพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้ทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีของสตีฟี่

2.2.2 วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม ด้วยการวิเคราะห์หาค่า

t - test independent sampling groups